

Yhteiskuntapolitiikka

28.5.2025

Eduskunnan hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

HE 19/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Tässä esityksessä ehdotetaan kansalaisuuslain säännösten tiukentamista erityisesti henkilöllisyyden, turvallisuuden, nuhteettomuuden ja toimeentulon osalta. Muutosten myötä kansalaisuuden hakijalta edellytettäisiin aiempaa vahvempaa näyttöä kotoutumisesta ennen kansalaisuuden myöntämistä.

Toimeentuloedellytykseen esitetään muutoksia, jotka korostaisivat työllistymisen merkitystä kansalaisuuden saamisessa. Jatkossa toimeentuloedellytys ei täyttyisi, jos hakija on saanut työttömyysetuutta tai toimeentulotukea yli kolmen kuukauden ajan viimeisen kahden vuoden aikana.

SAK suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti siihen, että nuhteettomuuden sekä työllistymisen ja toimeentulon merkitystä korostetaan kansalaisuuden myöntämisessä. SAK ei kuitenkaan kannata liian tiukkoja toimeentuloedellytyksiä. Esimerkiksi henkilö, joka on ollut työttömänä yli kolme kuukautta kahden vuoden aikana ja saanut työttömyysetuutta, ei voisi enää saada kansalaisuutta. Tämä vaatimus on erityisesti vaikeassa työllisyystilanteessa ja massatyöttömyyden aikana kohtuuton. Esityksessä ei myöskään ole huomioitu osa-aikatyöntekijöitä tai soviteltua päivärahaa saavia.

Hallituksen esityksessä painotetaan työllistymisen ja kotoutumisen merkitystä kansalaisuuden saamiselle. SAK huomauttaa, että maahanmuuttopoliittiset lakiehdotukset ovat keskittyneet lähinnä maassaolon ehtojen kiristämiseen, kun taas kotoutumisen ja työllistymisen edellytysten parantamiseen ei ole panostettu riittävästi.

SAK pitää ongelmallisena sitä, että työn perusteella maahan muuttavilla ulkomaalaisilla ei ole riittäviä mahdollisuuksia osallistua kielikoulutukseen, eivätkä he kuulu kotoutumispalveluiden piiriin. Kotoutumiskoulutus on työvoimapolitiittinen koulutuskokonaisuus, joka sisältää kieliopintoja ja on tarkoitettu työttömille työnhakijoille.

SAK korostaa, että työnantajien vastuuta ulkomaisten työntekijöiden kielikoulutuksen järjestämisessä ja rahoittamisessa tulisi lisätä, erityisesti silloin kun työntekijä rekrytoidaan EU- tai ETA-maiden ulkopuolelta. Työnantajille tulisi asettaa velvollisuus edistää ulkomaalaisten työntekijöiden osallistumista kieli- ja kotoutumiskoulutukseen. Lisäksi kielikoulutuksen ja kotoutumispalveluiden järjestämisen tulisi olla lakisääteistä myös työperusteisille maahanmuuttajille, jotta kaikki

Yhteiskuntapolitiikka

28.5.2025

kotoutumispalveluiden ulkopuolelle jäävät maahanmuuttajat voisivat osallistua niihin.

SAK muistuttaa, että sekä kansalaisuuden että pysyvän oleskeluluvan edellytysten täyttäminen edellyttää laadukasta ja riittävää kielikoulutustarjontaa. Lisäksi tarvitaan osaamisen ja tutkintojen tunnustamisen palveluiden kehittämistä ja sujuvoittamista. Nykyisin tutkintojen tunnustaminen ja laillistaminen on hidasta, kallista ja raskasta.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Eve Kyntäjä
johtava asiantuntija
eve.kyntaja@sak.fi